

Kako početi i kako se obezbediti

Korisnici Windowsa se razlikuju: neki su početnici, a neki imaju višegodišnje iskustvo. Deo I koristiće i jednima i drugima, jer sadrži teme koje svako treba da zna pre nego što počne s radom u Windowsu.

Poglavlje 1 namenjeno je iskusnijim korisnicima.

U njemu su nabrojane nove osobine Windowsa 7, kao i osnovne razlike između Windowsa 7 i ranijih verzija Windowsa.

Ukoliko imate malo iskustva u radu sa Windowsom (ili ga nemate uopšte), verovatno vas neće zanimati šta je novo a šta staro – u tom slučaju, preskočite poglavlje 1 i pređite na poglavlje 2.

U poglavlju 3 govori se o korisničkim nalogima i njihovoj kontroli (User Account Control) u Windowsu 7, a u poglavlju 4 o roditeljskoj kontroli (Parental Controls), nečemu što su roditelji odavno priželjkivali na svojim računarima. I početnici i iskusni korisnici naći će ovde mnogo korisnih informacija.

U poglavlju 5 ćete naučiti gde možete pronaći pomoć koja vam je potrebna dok koristite Windows 7 na svom računaru. U poglavlju 6 obrađuju se najčešći problemi na koje ćete nailaziti baveći se temama iz prvih pet poglavlja.

U OVOM DELU

Poglavlje 1

Šta je novo u Windowsu 7

Poglavlje 2

Osnovni pojmovi

Poglavlje 3

Korisnički nalozi

Poglavlje 4

Roditeljska kontrola i porodična sigurnost

Poglavlje 5

Pomoć, podrška i rešavanje problema

Poglavlje 6

Problemi prilikom pokretanja računara

POGLAVLJE 1

Šta je novo u Windowsu 7

Dobro došli u Windows 7! Ovo poglavlje namenjeno je čitaocima koji su iskusni u radu s Windows Vistom ili drugim verzijama Windowsa i žele da saznaju šta ima novo. Ako ste početnik na PC-ju, ono vam neće mnogo pomoći – zato ga slobodno preskočite i pređite na poglavlje 2.

Iako Windows 7 ima nove funkcije i nešto drugačije izgleda (pogotovo onima koji koriste Windows XP), to ne znači da treba da odbacite svoje znanje! Naprotiv: stari, dobri načini rada još uvek se primećuju.

Ukoliko potrošite malo vremena i naučite nešto o novim funkcijama Windowsa 7, otkrićete da se u njemu *zaista* brže i lakše radi. U ovom poglavlju daje se kratki pregled novih osobina – proučite ih i odlučite koliko su vam važne.

U OVOM POGLAVLJU

Nov izgled

Brža i lakša navigacija

Bezbednost i roditeljska kontrola

Lakše korišćenje Interneta

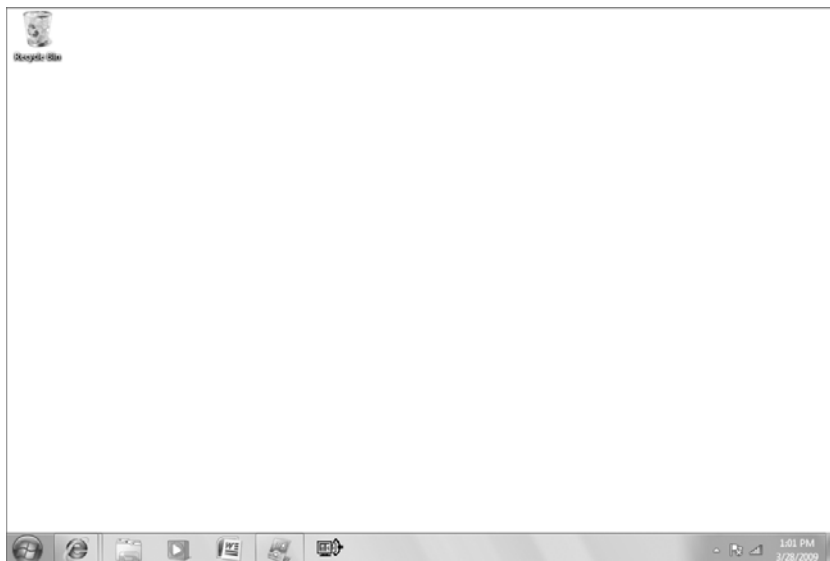
I još mnogo toga

Poboljšanja palete poslova i prikaza preko celog ekrana

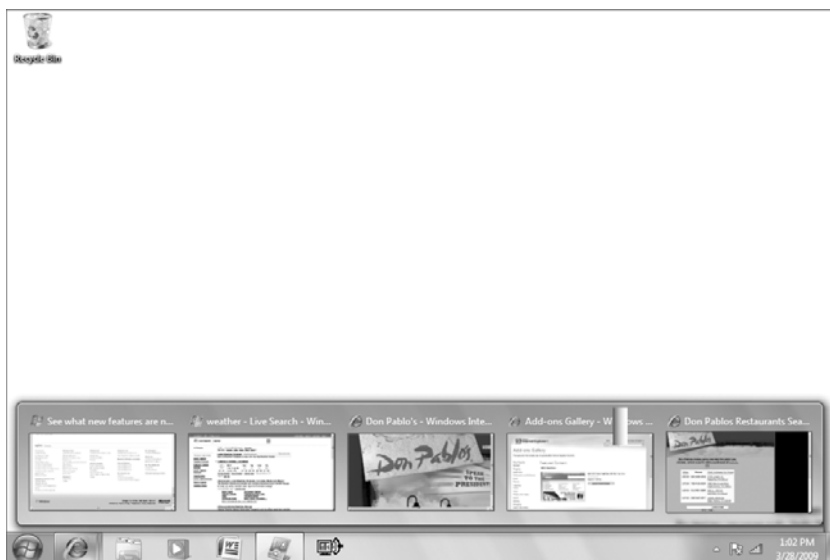
Kao i u prethodnim verzijama Windowsa, paleta poslova na dnu radne površine omogućava brz pristup programima, sadrži časovnik i prikazuje poruke u oblasti za obaveštenja. Paleta poslova u Windowsu 7 poboljšana je i sada se na njoj nalaze manje ikonice u okviru kojih su grupisani programi. Na primer, ako ste otvorili tri različite Web stranice u tri instance Internet Explorera, na paleti poslova videćete jednu ikonicu Internet Explorera pomoću koje možete pristupiti prozorima tog programa. Smanjena ikonica oslobađa prostor na paleti poslova za ikonice drugih programskih grupa, što olakšava rad. U primeru na slici 1-1 vidi se nova paleta poslova.

Windows 7 sadrži i funkciju umanjenog prikaza, koja olakšava prelazak s jednog programa na drugi. Kada pritisnete mišem ikonicu grupe programa ili iznad nje postavite pokazivač miša, prikazuje se svaki prozor u toj programskoj grupi; ako postavite pokazivač miša iznad umanjenog prikaza prozora, na radnoj površini prikazuje se sadržaj tog prozora preko celog ekrana. Pritisnite umanjeni prikaz ako hoćete da otvorite njemu pridružen prozor programa (slika 1-2).

Windows omogućava da upravljate novom paletom poslova. Možete naložiti da se slični programi uvek grupišu u jednu ikonicu, da se grupišu samo kada se paleta poslova popuni, ili da se ne grupišu uopšte.

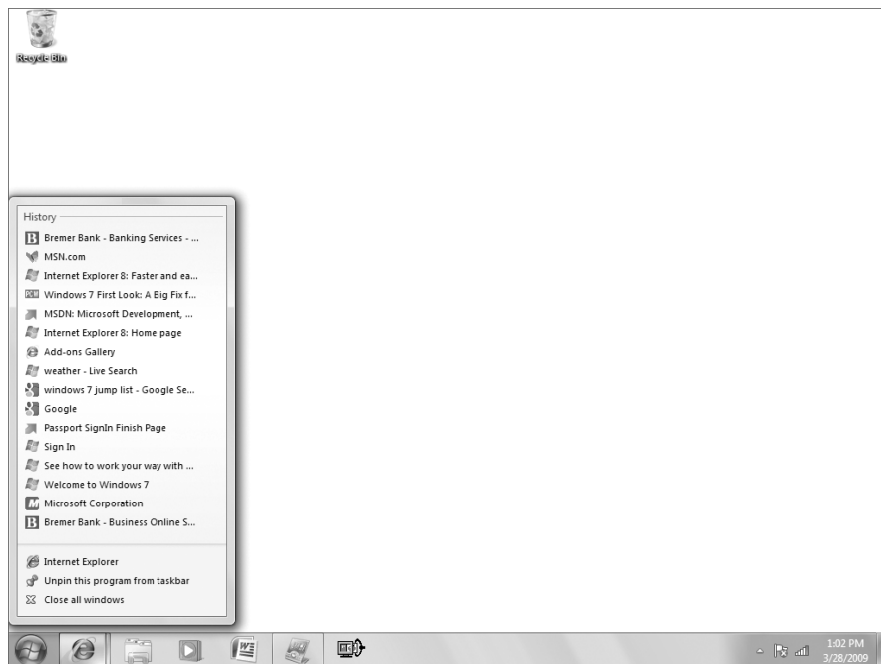
Slika 1-1: Nova paleta poslova.

Slika 1-2: Umanjeni prikazi prozora sa palete poslova.

Liste za prelazak

Liste za prelazak (engl. *jump lists*) takođe predstavljaju novo svojstvo Windowsa 7. Kada desnim tasterom miša pritisnete ikonicu na paleti poslova, Windows prikazuje listu za prelazak. Ona sadrži stavke menija za najčešće korišćene zadatke u programu i omogućava da brzo i lako pristupite nedavno korišćenim dokumentima (slika 1-3).

Slika 1-3: Primer liste za prelazak.

Liste za prelazak predstavljaju svojstvo Windowsa, a ne aplikacije, pa se prikazuju i za programe za koje nije predviđeno njihovo korišćenje. Programeri mogu menjati liste za prelazak, pa će programi za koje su liste posebno modifikovane verovatno formirati dodatne opcije u meniju liste za prelazak.

Novi načini rada u Windowsu

U Windowsu 7 postoji više načina za rad s prozorima programa. Na primer, postoji više načina za uvećavanje i raspoređivanje prozora na radnoj površini. Osim što prozor možete uvećati na poznate načine – dvaput mišem pritisnuti njegovu paletu poslova ili pritisnuti dugme Maximize – možete povući mišem naslovnu traku prozora na vrh radne površine i Windows će uvećati prozor. Da biste prozoru vratili prethodnu veličinu, povucite mišem naslovnu traku s vrha radne površine nadole. Da li je to brže od upotrebe dugmadi u gornjem desnom uglu prozora? Ne naročito, ali na ekranu visoke rezolucije ova dugmad mogu biti prilično mala pa je povlačenje naslovne trake lakše izvodljivo.

Prozore možete usidriti na levoj ili desnoj strani radne površine. Sidrenje omogućava da se ivica prozora zakači za ivicu radne površine i podesi njegova veličina tako da zauzme tačno polovinu radne površine. Prozor ćete usidriti ako povučete mišem naslovnu traku ka levoj ili desnoj ivici radne površine. Ova funkcija je korisna pri kopiranju ili premeštanju stavke iz jednog prozora u drugi.

Verovatno se sećate ikonice Show Desktop (Prikaži radnu površinu) iz prethodnih verzija Windowsa, koja je – kada je pritisnete mišem – privremeno umanjivala sve aktivne prozore i smeštala ih na paletu poslova. Ova funkcija sada se nalazi u donjem desnom uglu palete poslova. Zadržite pokazivač miša iznad vertikalnog dugmeta na desnom kraju palete poslova i svi otvoreni prozori će nestati s radne površine. Ovo je korisno kada hoćete da bacite pogled na svoje spravice na radnoj površini. Da biste ponovo otvorili prozore programa, pomerite pokazivač miša s palete poslova.

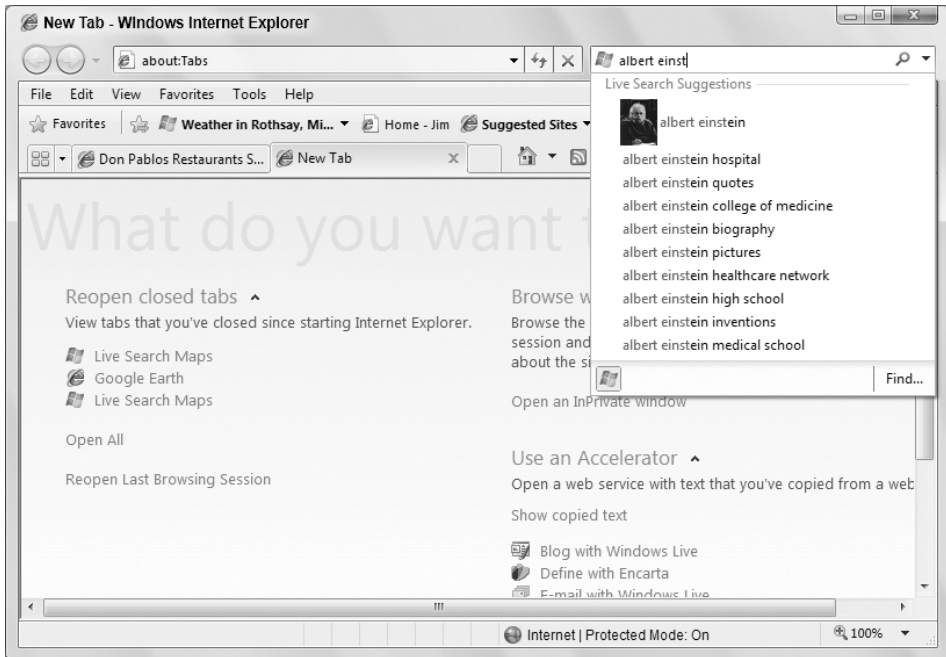
SAVET Da biste umanjili sve prozore programa ili im vratili prethodnu veličinu, pritisnite dugme Show Desktop na desnoj ivici palete poslova.

Internet Explorer 8

Windows 7 isporučuje se s programom Internet Explorer 8 koji sadrži nove funkcije. U narednim odeljcima biće opisane neke od njih.

Funkcija Live Search

Kada u Internet Exploreru 8 počnete da upisujete uslov pretraživanja u polje Live Search, istog trenutka se prikazuju rezultati koji odgovaraju upisanom sadržaju (na primer, prikazuju se prethodno posećene Web lokacije, kao i u prethodnim verzijama Internet Explorera). Ali istovremeno započinje i pretraživanje na osnovu upisane reči ili izraza u okviru funkcije Live Search, kao i unutar prethodno posećenih sadržaja. Na slici 1-4 prikazan je primer.

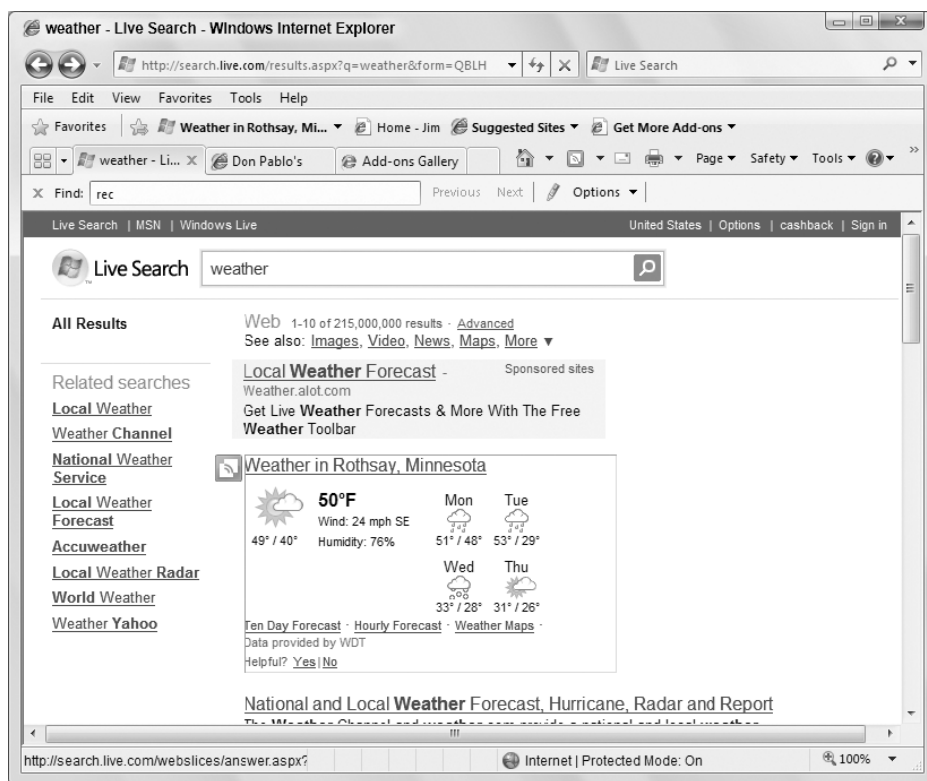

Slika 1-4: Live Search na delu.

Funkcija Web Slices

Ova funkcija Internet Explorera 8 omogućava praćenje sadržaja s određenih Web lokacija pomoću trake sa omiljenim lokacijama (Favorites Bar). Na primer, na traku Favorites možete dodati određene delove (Web isečke, engl. *Web slices*) omiljenih Web lokacija kako biste redovno dobijali ažurirane podatke o vremenu. Sledeći primer je eBay, koji omogućava praćenje aukcija i dobijanje aktuelnih informacija.

Kada posetite stranicu koja sadrži isečak, videćete zelenu kvadratnu ikonicu (na slici 1-5 ona se nalazi na sredini strane, desno od bočne trake). Da biste se pretplatili na isečak, pritisnite ikonicu. Internet Explorer otvara okvir za dijalog s pitanjem hoćete li da dodate Web isečak na svoju traku Favorites. Pritisnite dugme Add to Favorites Bar da biste dodali isečak. Kada se isečak ažurira, Internet Explorer ističe stavku na traci Favorites.

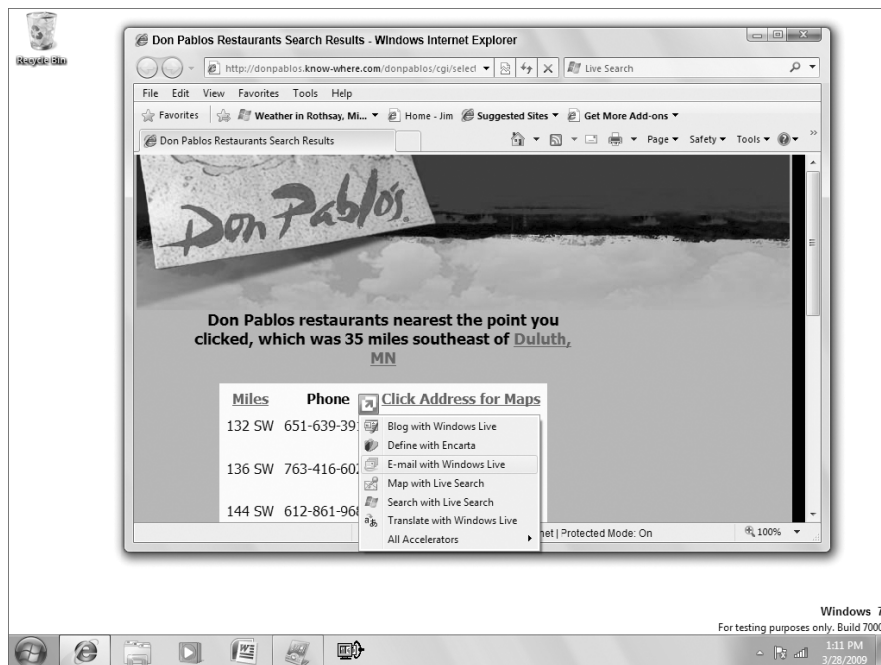

Slika 1-5: Ikonica na Web stranici ukazuje na dostupan Web isečak.

Akceleratori

Akceleratori (engl. *accelerators*) još su jedna nova funkcija u Internet Exploreru 8 koja pojednostavljuje i ubrzava pretraživanje. Na primer, kada biste u ranijim verzijama Internet Explorera na Web stranici pronašli adresu restorana koji želite da posetite, morali ste da kopirate adresu na Clipboard i predete na drugu Web lokaciju da biste adresu pronašli na mapi. Sa akceleratorom Map with Live Maps treba samo da istaknete adresu restorana i pritisnete plavu ikonicu akceleratora koja se prikazuje iznad teksta. Ako postavite pokazivač

miša na opciju Map with Live Search, Internet Explorer prikazuje iskačući prozor s traženom lokacijom na mapi (slika 1-6). Pritisnite opciju menija da biste otvorili mapu na novoj kartici Internet Explorera.

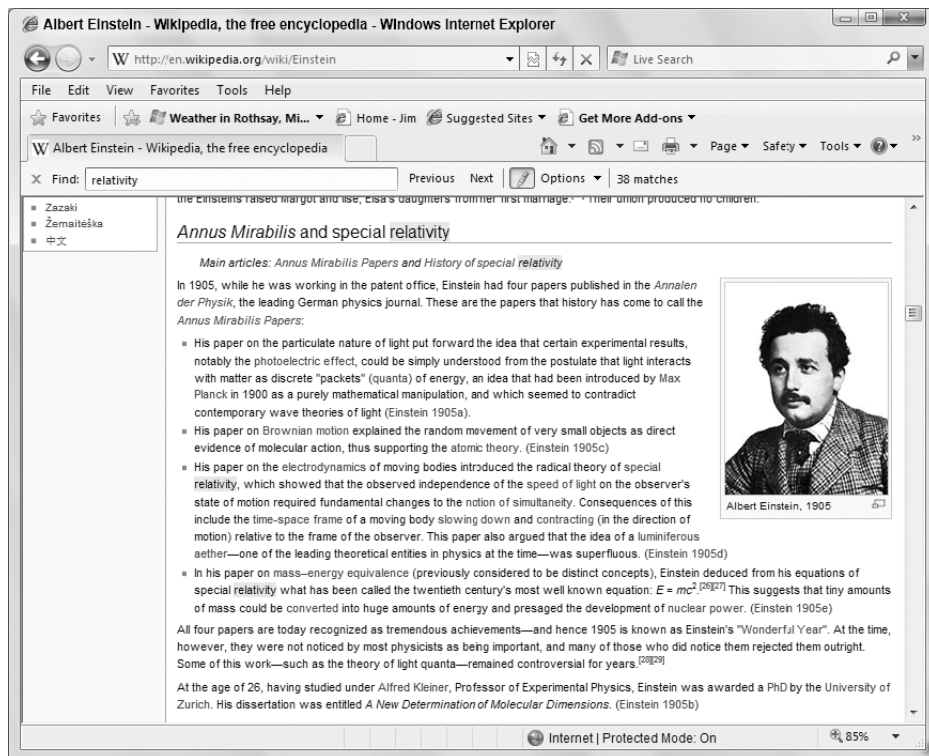
Slika 1-6: Akceleratori olakšavaju pretraživanje.

Postoje brojni akceleratori za razne vrste pretraživanja u Internet Exploreru 8: za Web dnevnik (blogove), naučna istraživanja, mape, muziku i slično. Da biste našli odgovarajući akcelerator, posetite <http://ieaddons.com>.

Bolja navigacija

Internet Explorer 8 sadrži brojna poboljšanja za jednostavniju navigaciju. Na primer, kada sa stranice otvorite novu karticu, Internet Explorer 8 smešta dve kartice jednu pored druge i označava ih bojama tako da se lako vidi njihova međusobna veza. Karticu možete pritisnuti desnim tasterom miša i zatvoriti je, možete zatvoriti sve ostale kartice i ostaviti otvorenu samo označenu, ili ukloniti karticu iz njene grupe i pristupiti listi nedavno zatvorenih kartica kako biste ih ponovo lako otvorili.

Pretraživanje stranice takođe je poboljšano. Paleta alatki Find on Page (Nađi na stranici), koju ćete otvoriti ako pritisnete Ctrl+F, pretražuje sadržaj dok vi upisujete uslov i prikazuje nove rezultate pretraživanja posle svakog upisanog znaka. Ona takođe obeležava rezultate pretraživanja na stranici, umesto da ih pronalazi pojedinačno kao u prethodnim verzijama Internet Explorera (slika 1-7).

Slika 1-7: Pretraživanje na stranici u Internet Exploreru 8.

Internet Explorer 8 sadrži i druga poboljšanja navigacije: inteligentniju adresnu traku, koja omogućava trenutno pretraživanje lokacija History, Favorites, kao i RSS dokumenta; bolje zumiranje stranice; inteligentnu navigaciju unazad, te prikaz koji omogućava pregled Web stranica koje nisu sasvim kompatibilne sa Internet Explorerom 8.

Funkcija InPrivate Browsing

Funkcija InPrivate Browsing Internet Explorera 8 pomaže da smanjite svoju izloženost na Internetu. Pomoću ovog novog svojstva možete sprečiti da čitač Weba snima vašu istoriju pretraživanja, privremene Internet datoteke, podatke obrazaca, kolačiće, korisnička imena i lozinke, čime postizete da za sobom ne ostavljate nikakav trag o istoriji pretraživanja. Funkcija InPrivate Browsing može blokirati i sadržaj sa spoljnih Web lokacija – odnosno, onih sa kojih posećena stranica uzima podatke. Blokiranjem ovih lokacija smanjujete mogućnosti i načine praćenja vaših pretraživačkih navika.

Ostale nove funkcije Internet Explorera

Nove funkcije opisane u prethodnim odeljcima predstavljaju samo neke od novih mogućnosti Internet Explorera 8. I sami ćete uočiti bolje performanse, uspešniji oporavak od pada sistema, dodatne bezbednosne funkcije protiv „pecanja“ i zlonamernih programa, bolje upravljanje omiljenim lokacijama i još mnogo toga.

Windows Live

Ako ste koristili Windows Vistu, bićete iznenađeni činjenicom da neki programi na koje ste se navikli više ne postoje u Windowsu 7. Jedan od njih je, na primer, i Windows Mail. Izbaceni programi sada pripadaju paketu Windows Live, skupu Microsoftovih mrežnih usluga i programa. U njegove programe sada spadaju:

- **Messenger:** Upotrebite Messenger da biste ćaskali putem pisanih poruka, videa ili za telefoniranje.
- **Mail:** Ranije Outlook Express, a kasnije Windows Mail u Windows Visti, Windows Live Mail omogućava da šaljete i primete elektronske poruke, kao i da radite s diskusionim grupama na mreži.
- **Writer:** Upotrebite ovaj program za pisanje bloga, ili deljenje fotografija i video zapisa putem mnogih servisa za blogove.
- **Photo Gallery:** Radite sa digitalnim fotografijama, uređujte ih, delite s prijateljima i porodicom, ili ih povežite u panoramske snimke.
- **Movie Maker:** Pravite filmove i video zapise, dodajte im naslove, podnaslove, muziku i specijalne efekte.
- **Family Safety:** Kontrolišite koje Web lokacije vaša deca mogu da posećuju, prikazujte izveštaje o njihovoj istoriji pretraživanja, ograničite ih i odlučite s kim smeju da komuniciraju pomoću programa Windows Live Messenger.
- **Toolbar:** Windows Live Toolbar omogućava brz pristup programima Windows Live i Live Search u Internet Exploreru.

Većina Windowsovih pomoćnih programa iz paketa Windows Live opisana je kasnije u knjizi, a možete ih preuzeti s Web lokacije <http://home.live.com>.

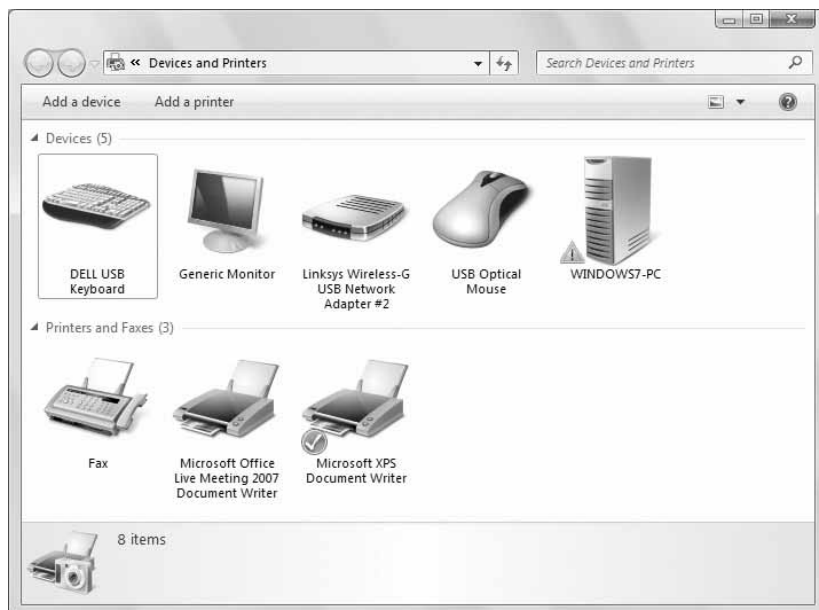
Bolje upravljanje uređajima

Prethodne verzije Windowsa koristile su nekoliko načina za upravljanje hardverom (štampačima, miševima, fotoaparatom, skenerima itd.). Na primer, za upravljanje štampačima služila je kategorija Printers u Control Panelu, za upravljanje miševima – Mouse, tastaturom – Keyboard i tome slično. U Windowsu 7 uređaji su grupisani u okviru nove kategorije Devices and Printers, koja omogućava da uređaje prikazujete i njima upravljate s jednog mesta (slika 1-8).

Kategorija Devices and Printers omogućava upravljanje mobilnim telefonima, MP3 plejerima, fotoaparatima, miševima, monitorima, štampačima, faksovima, tastaturama i drugim kompatibilnim uređajima. Korišćenje jedne alatke za upravljanje svim uređajima pojednostavljuje konfigurisanje uređaja i rešavanje problema s njima.

Funkcija Homegroup

Windows 7 uvodi novu funkciju Homegroup za lakše deljenje datoteka i štampača na kućnoj mreži. Matična grupa (engl. *homegroup*) je skup računara koji su podešeni tako da automatski dele slike, muziku, video, dokumente i štampače (ili njihove kombinacije).

Slika 1-8: Upravljanje uređajima s jedne lokacije.

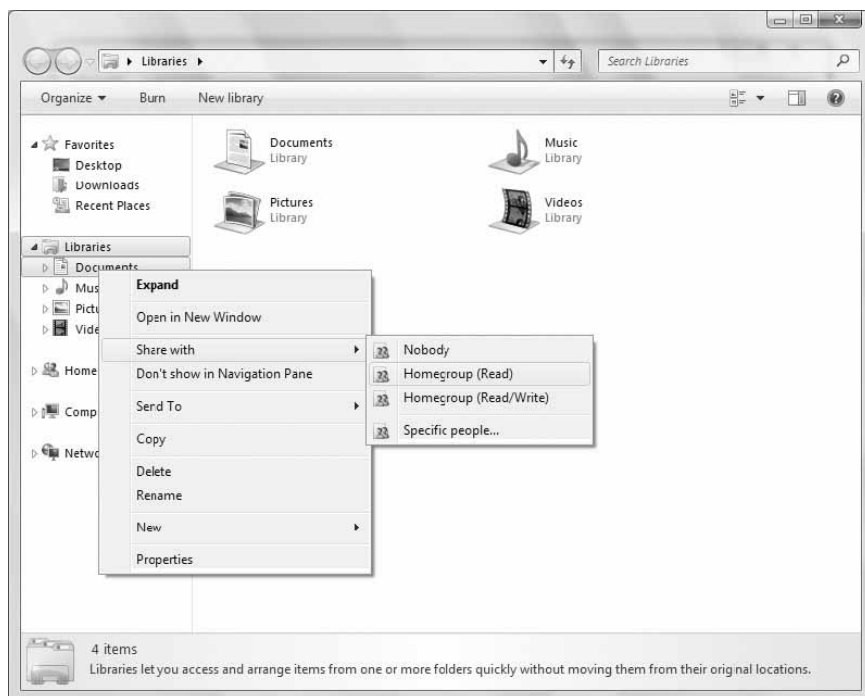
Matična grupa omogućava da delite resurse na mreži koristeći jednu lozinku. Kada napravite matičnu grupu, Windows 7 podrazumevano omogućava deljenje vaših biblioteka Pictures, Music i Videos, kao i vašeg štampača. Možete deliti i druge omotnice: pritisnite odgovarajuću omotnicu desnim tasterom miša, izaberite Share With i iz menija izaberite jednu od opcija Homegroup (slika 1-9).

Windows 7 sadrži objekat Homegroup, kako bi vam pomogao da pristupite deljenim resursima u vašoj matičnoj grupi. Pritisnite ikonicu Windows Explorer na paleti poslova da biste otvorili prozor Libraries; zatim u levom oknu pritisnite Homegroup da biste otvorili svoju matičnu grupu. Videćete resurse koji se dele sa ostalim članovima matične grupe.

Matična grupa predstavlja pojednostavljeni mehanizam za deljenje sa ograničenim opcijama. Na primer, članovima svoje matične grupe možete dozvoliti da čitaju ili menjaju datoteke u okviru grupe. Ako hoćete da neki članovi samo čitaju datoteke a da ih ostali menjaju, matična grupa neće predstavljati rešenje za vas. U tom slučaju, bolje je da koristite neku drugu opciju za deljenje datoteka u Windowsu 7.

Performanse i trajanje baterije

Upravljanje performansama predstavlja još jedno poboljšanje u Windowsu 7. Ako ste koristili prethodne verzije Windowsa, primetićete da se Windows 7 brže pokreće, nastavlja rad i isključuje. Zahvaljujući određenim funkcijama za štednju električne energije, Windows 7 omogućava duže trajanje baterije prenosnog računara.

Slika 1-9: Deljenje omotnica u matičnoj grupi.

Novi izgled

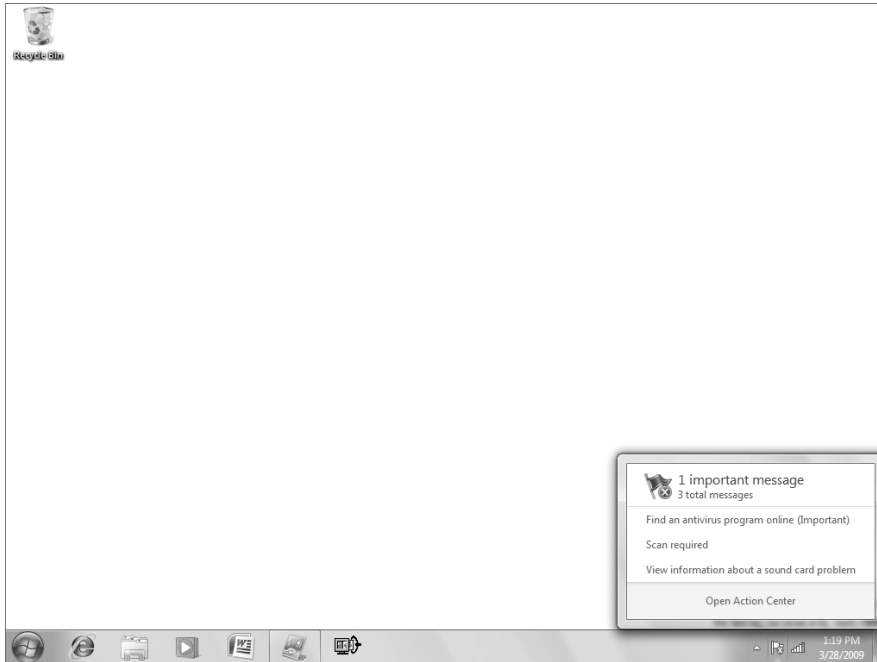
S obzirom na to da Windows 7 potiče od Windows Viste, njegov izgled se od prethodne verzije Windowsa ne razlikuje mnogo. Međutim, ima i novih elemenata.

Na primer, u Windowsu 7 primetićete nove pozadine, šeme boja i čuvare ekrana. Osim toga, možete preuzimati nove teme čim postanu dostupne. Kao što je pomenuto ranije u ovom poglavlju, promene izgleda radne površine, palete poslova i umanjenog prikaza prozora takođe daju Windowsu 7 specifičan izgled i omogućavaju lakše korišćenje.

Rešavanje problema i upozorenja

Verovatno vam je u Windows Visti smetalo često pojavljivanje upozorenja i iskaćućih poruka. U Windowsu 7 izmenjen je način prikazivanja upozorenja, a dobili i ste mogućnost naprednijeg upravljanja njima jer možete birati koje poruke hoćete da vidite.

Action Center grupiše upozorenja s nekoliko Windowsovih lokacija, u koje spadaju Security Center i Windows Defender. U Windowsu 7 ikonica Action Center nalazi se na paleti poslova. Ako je pritisnete, prikazaće se poruke koje se odnose na aktuelne probleme, kao što je nedostatak antivirusnog programa, problem s nekim uređajem računara ili potreba za skeniranjem računara (slika 1-10).

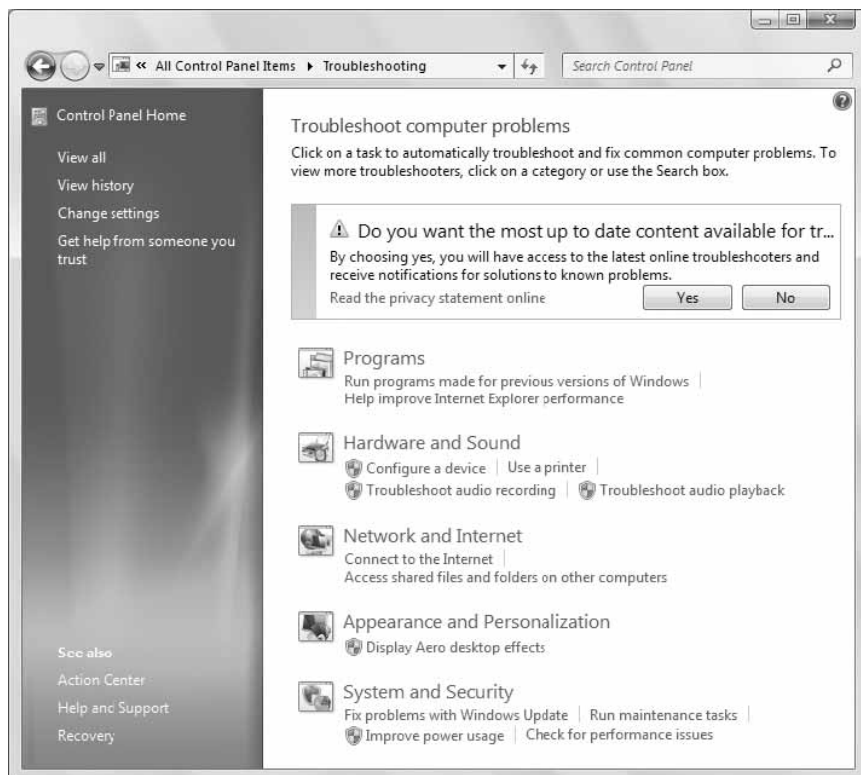
Slika 1-10: Action Center grupiše obaveštenja.

U Windowsu 7 možete da upravljate i tipovima poruka koje vidite. Na primer, ako ne želite da vidite poruke o funkciji Windows Update, možete ih isključiti tako što ćete poništiti izbor u odgovarajućem polju za potvrdu parametra Action Center. Možete odlučivati i o tome kako da vas Windows 7 obaveštava kada dođe do izmena u vašem računaru. Na primer, umesto da vas Windows obavesti i zatraži da dopustite izmenu koju ste u njemu pokrenuli, možete zadati da vas Windows obavesti samo onda kada programi pokušaju da unesu izmene.

Ostale izmene se odnose na rešavanje problema. Na primer, omotnica Devices and Printers omogućava da s jednog mesta upravljate velikim brojem uređaja povezanih s vašim računarom i rešavate probleme s njima. Osim toga, stavka Troubleshooting na Control Panelu grupiše alatke za rešavanje problema na jednom mestu (slika 1-11).

Deljenje muzike i video zapisa

Windows 7 vam omogućava da na nove načine uživate u muzici i video zapisima i delite ih s drugima. Pomoću nove funkcije Homegroup za rad na mreži lako ćete deliti muziku, slike i video zapise s drugim članovima matične grupe. Na primer, možete grupisati sve fotografije na jednu lokaciju gde ćete lako praviti njihove rezervne kopije i deliti ih s drugima na mreži.

Slika 1-11: Stavka Troubleshooting u Control Panelu.

Vrlo je značajna i osobina Windows Media Playera 12, koji u Windowsu 7 ima zadatak prenošenja multimedijalnih sadržaja na druge računare, čak i preko Interneta. To znači da članovi matične grupe mogu pristupiti centralnoj biblioteci multimedijalnih sadržaja – na primer, muzici koja se sa servera smeštenog u kućnom podrumu prenosi u multimedijalni centar smešten u dnevnoj sobi. Još bolje, muziku možete prenositi s kućnog računara na računar u kancelariji, ili na prenosne uređaje, kao što su Windows Mobile Smartphone ili multimedijalni plejer.

Da bi dodatno unapredio mogućnosti deljenja, Windows Media Player 12 može da pretražuje multimedijalne biblioteke na drugim računarima, omogućavajući vam da na svojoj mreži pretražujete i reprodukujete muziku s drugih računara. Ova funkcija nije ograničena samo na biblioteke Windows Media Playera. Media Player 12 može da pretražuje i reprodukuje sadržaje i iz biblioteka programa iTunes.

... i još mnogo toga

Funkcije Windowsa 7 opisane u ovom poglavlju samo su neke od osnovnih novih svojstva i mogućnosti najnovije verzije Windowsa. U njoj ćete otkriti i snažniju podršku za hardver i druge napredne funkcije. Na primer, u Windowsu 7 poboljšane su funkcije namenjene ekranima osetljivim na dodir, što olakšava navigaciju na ovakvim uređajima. U Windowsu 7 poboljšane su i mogućnosti za prepoznavanje rukopisa kako bi se unapredio rad s tabličnim računarima i sličnim uređajima.

Zato nemojte Windows 7 posmatrati samo kao Windows koji drugačije izgleda. Kad ga bolje upoznate, uočićete i sami brojne nove alatke i funkcije koje će računar čine korisnijim i prijatnijim sredstvom za rad.

Sažetak

Odavno su prošli dani kada se s nekoliko datoteka i omotnica radilo na spoljnim diskovima bez veze sa Internetom. U današnjem umreženom svetu obrađuju se velike količine digitalnih informacija raznih vrsta i iz raznih izvora. Windows 7 nudi nekoliko načina za njihovu obradu.

U ovom poglavlju nisu pomenute sve nove funkcije Windowsa 7, već samo one za koje se pretpostavlja da će zanimati većinu korisnika. Evo o čemu je bilo reči:

- Nova paleta poslova olakšava istovremeni rad s više programa.
- Liste za prelazak omogućavaju da s palete poslova brzo pristupate dokumentima i programima.
- Nova svojstva radne površine omogućavaju da se po njoj krećete brže, prikazujete prozore programa i upravljate radnom površinom mnogo lakše nego u ranijim verzijama Windowsa.
- Internet Explorer sadrži mnoštvo novih funkcija koje olakšavaju pretraživanje i povećavaju efikasnost rada na Internetu.
- Windows Live objedinjuje nekoliko Windowsovih programa koji se mogu preuzimati po želji, što omogućava da vam na raspolaganju bude više funkcija koje ćete koristiti prema potrebi.
- Objedinjeno je i olakšano upravljanje uređajima povezanih s računarom.
- Funkcija Homegroup olakšava deljenje dokumenata i multimedijalnih sadržaja u matičnoj mreži.
- Windows Media Player 12 poboljšava deljenje multimedijalnih sadržaja na Internetu.